

Toimintaohjeita sukelluksille - sukellusalukset ja kumiveneet

Kaikkialla maailmassa sukeltamaan lähdetään useimmiten sukellusalukselta. Keskivertosukeltajan, toisin kuin VIP-sukeltajan, täytyy aluksella ollessaan sopeutua rajallisiin tiloihin, heiluviin tikkaisiin ja sellaiseen miehistöön sekä varusteisiin, joista ei aina voi olla ihan varma. Tässä arvaamattomassa ympäristössä voi helposti erehtyä toimimaan varomattomasti, ja seurauksena voi olla noloja tilanteita ja synkkiä ilmeitä. Tässä artikkelissa tutustumme niihin seikkoihin, jotka saattavat aiheuttaa hämmennystä sukellusaluksella. Annamme myös vinkkejä näiden tilanteiden välttämiseen. Kun aluksella vallitsee yhteisymmärrys ja järjestys, on kaikilla hyvä olla. Tämä luo myös hyvän perustan turvallisuudelle.

Jalkineet

Jalkineiden käyttö aluksella on yksi suurimmista jännitteiden aiheuttajista miehistön ja sukeltajien välillä. Tavallisesti aluksella kuljetaan paljain jaloin, koska ei ole mukavaa, että kengänpohjiin väistämättä tarttuva lika leviää märille pinnoille. Kengät voivat myös vahingoittaa kalliita tiikkikansia, herkkiä maaleja ja ei niin kauniita liukuestemattoja. Viimeisimpänä vaan ei vähäisimpänä voidaan mainita toisten ihmisten kallisarvoisten jalkojen satuttaminen. Jokaisella aluksella on omat sääntönsä siitä, missä kengät voidaan riisua ja missä niitä säilytetään. Jos miehistö ei tiedota tästä riittävän selvästi, on hyvä kysyä asiasta etukäteen, ennen kuin siitä saa ehkä kuulla liiankin kovaäänisesti. Laitesukelluskenkien käyttö sallitaan tietysti täysin märällä alueella, toisin sanoen alueella, johon tulee vettä. Joillakin aluksilla sukelluskengillä meneminen kannen alle voi saada aikaan äkillisen ukkosmyrskyn...

Istuinpaikan löytäminen

Sukellusalukset täyttyvät samalla tavalla kuin bussit ja lentokoneet: takimmaisat istuimet täytetään ensin, sitten niistä seuraavat. Ne paikat, jotka ovat lähimpänä sitä kohtaa, mistä laskeudutaan veteen ja nouseaan sieltä, jätetään vähemmän kokeneille, fyysisesti heikommin suoriutuville ja sukellusoppaille. Entäpä sitten kumiveneet? Jos niissä on tikkaat, kestävimpien henkilöiden tulisi istua siellä. Kumiveneen keula on varattu niille sukeltajille, jotka eivät vielä kärsi välilevyn pullistumasta.

Varusteet

Jokainen sukeltaja tuntee naruja ja köysiä koskevat lainalaisuudet: jos jokin voi sotkeutua, se sotkeutuu. Varusteiden kanssa käy yleensä päinvastoin: niillä on taipumus levitä ympäriinsä. Painot ja sukelluspullot tarttuvat ihmisten pikkusormeen, tietokoneisiin tai muihin kalliisiin välineisiin. Tällainen tilanne saa melkein aina aikaan huutoa, kyyneleitä ja aiheuttaa joskus myös vammoja. Parhaimmillaankin tunnelma sukellusaluksella on pilalla. Siksi on hyvä idea kiinnittää lujasti nämä pahuksen pullot ja säilyttää painovöitä alimmalla hyllyllä. Vöillä on paha tapa muistuttaa kovasti toinen toisiaan, ja ne ovat hyvin innokkaita vaihtamaan omistajaa. Sinulla ei ole koskaan riittävän hyvää syytä jättää varusteita lojumaan ympäriinsä silloin kun et voi olla täysin varma, mitä kyseisessä tilassa tapahtuu. Kun pidät tavarasi järjestyksessä, tunnelma aluksella on miellyttävämpi, eikä siellä pääse syntymään asiattomia epäilyjä. Jos jätät tietokoneesi lojumaan huolimattomasti jonnekin, on vaarana se, että joku toinen sukeltaa sinun jäännöstyypesi määrän mukaisesti.

Uimapuvun vaihtaminen

Jos uimapuku on päällä koko päivän, se ei ehkä tunnu enää kovin mukavalta. Jos sen kuitenkin vaihtaa julkisella paikalla, muut saattavat reagoida kipakastikin. Vain tietyt etniset ryhmät suhtautuvat tähän tyynesti. Näihin kuuluvat skandinaavit, sveitsiläiset, hollantilaiset, japanilaiset ja papualaiset. Muiden kohdalla on asianmukaista suorittaa tämä toimenpide niin, että suojaa itsensä lannevaatteella, kylpytakilla tai pyyhkeellä.

Kuiva alue ja märkä alue

Koko alakannen alue ja usein myös aurinkokansi tai yläkansi ovat melkein aina niin sanottua kuivaa aluetta, johon ei pitäisi mennä märkänä. Tähän on tietysti olemassa poikkeuksia riippuen ilmastosta ja aluksen tyypistä. Vaikka alueelle olisi luvallistakin mennä märkänä, on silti aina hyvä levittää pyyhe arvokkaiden muovipehmusteiden suojaksi. Näin vältetään rumien täplien ja viirujen syntymiseltä.

Juomavesi ja huuhteluvesi

Olemme oppineet, että on kohteliasta olla käyttämättä toisten juomapulloja ja -laseja. Tälle on olemassa myös vankka tieteellinen peruste. Pidä mielessäsi, mihin jätät lasisi. Jos revit pullostasi etiketin pois tunnistaaksesi sen, kannattaa ottaa huomioon, että 90 % sukeltajista toimii samoin. Kirjoita mieluummin nimesi siihen. Makea vesi on merellä yhtä arvokasta kuin autiomaassa. Parhaimmassakin tapauksessa sen tuottaminen kuluttaa paljon energiaa. On hyvä välttää pitkien suihkujen ottamista jokaisen sukelluksen jälkeen. Se on merkki ympäristön ja muiden laivalla olijoiden kunnioittamisesta. Näin on riippumatta siitä,

kuinka paljon maksoit sukelluksestasi. Tosiasiaan on, että sukeltajien iho kestää hyvin suolaa!

Aurinkovoiteet

Aurinkovoiteiden välttäminen kokonaan on hyvä vaihtoehto varusteiden kannalta, erityisesti maskin. Se auttaa myös siinä, että sukeltajien kädet eivät luista kädensijoihin tartuttaessa. Ennen kaikkea voiteiden välttäminen on huomionosoitus koralleille. Tästä aiheesta puhutaan aina liian vähän, mutta aurinkovoiteet voivat olla todellisia korallien tappajia. Ne kykenevät aiheuttamaan enemmän vahinkoa kuin maailmanlaajuinen lämpeneminen. Tiedostavan sukeltajan tulisi käyttää vain sertifioituja koralliystävällisiä aurinkovoiteita. Jos tarjolla ei ole varjoa, on sukeltajien keskuudessa suosituin tapa suojata itsensä hatuilla ja UV-säteilyä suodattavilla vaatteilla.

Ateriat

Fiksun sukeltajan tunnistaa siitä, että hän EI täytä lautastaan kukkuroilleen.

Esineet, joilla on taipumusta lähteä lentoon

Tuuli ja liike saavat aikaan sen, että kevyemmät esineet lähtevät helposti lentoon ja päätyvät veteen. Tyhjät muovimukit ja -pullot voivat myös helposti lähteä liikkeelle korin pohjalta. Ne otetaan valitettavasti silti käyttöön sukellusaluksilla seuraavilla sukelluksilla, silloin kun hyvän henkilökohtaisen vesipullon sisältö ei enää riitä kunnolliseen nesteytykseen. (Sinullahan varmasti on oma vesipullosi.) Heittäessä pois tyhjiä muovipulloja purista niitä ensin kaulaosasta. Jos kierrät korkin heti kiinni, pullo painuu kasaan. Kun märkäpuvut roikkuvat ripustettuina, ne selviävät paremmin, jos vetoketjut suljetaan. Tuuli saattaa olla hyvin voimakas sekä merellä että järvellä, ja se voi nousta varoittamatta.

Käytävät ja aluksen toimintaan liittyvät seikat

Aluksella ollessasi älä koskaan ole tiellä reittipisteellä. Jos näin tapahtuu, huolehdi siitä, että miehistön jäsenille jää tarpeeksi tilaa heidän kiiruhtaessaan ohi. Aluksen ohjaukseen liittyvät välineet, kuten ankkurikotelo, knaapit ja köydet sekä purjeveneissä mastot ja vinssit tulisi pitää vapaina märkäpuvuista, pyyhkeistä ja myös ihmisistä. Parasta on pyytää miehistöä näyttämään, missä on hyvä oleskella, niin että et ole tiellä. Samoin he voivat opastaa sinua siinä, minne voit ripustaa tavarasi kuivumaan. Aluksen ohjaukseen liittyvissä seikoissa älä mene auttamaan miehistöä oma-aloitteisesti. Kysy ennen kuin toimit.

Ovet ja hyttien ikkunat

Tyypillisin - ja häiritsevin - ääni aluksella on se, kun jokin paukkuu rytmikkäästi. Ovet, luukut ja hyttien ikkunat tulisi pitää suljettuina tai kiinnitettyinä koukuilla ja pidikkeillä. Kyse ei ole vain siitä, että päästään eroon häiritsevästä äänestä. Seurauksena voi olla puristuksiin jäämistä tai jopa amputaatioita, kun jokin ovi tai luukku sulkeutuu voimalla. Tällaiset tapaukset eivät ole aivan harvinaisia.

Aluksen WC:t

Seuraavaksi käsittelemme kaikkein ongelmallisinta asiaa sukellusaluksilla eli vessoja. 99 %:ssa tapauksista WC näyttää samanlaiselta kuin kotonakin lukuun ottamatta paria erikoista osaa eli kahvaa ja vipua. Monilla sukeltajilla on vaikeuksia näiden kahden osan oikeassa käytössä. Kahvaa käytetään samalla tavalla kuin polkupyörän pumppua eli työnnetään ja vedetään. Tärkein on kuitenkin osata käyttää salaperäistä vipua. Riippuen sen sijainnista WC-pönttö joko tyhjennetään tai siihen pumpataan vettä meriveden avulla. Tällaisissa vessoissa ei voi käyttää molempia toimintoja samanaikaisesti. Sukellusalusten vessoihin ei saa laittaa vessapaperia. Ne reagoivat tähän menemällä lähes saman tien tukkoon. Ymmärrät varmasti hyvin tämän. Kun katsot tarkkaan ympärillesi, huomaat, että vessanpöntön vieressä on aina kannellinen roska-

astia. Tämä ei ole ehkä kovin hienostunutta, mutta sinun täytyy laittaa käytetyt paperit sinne. Joillakin aluksilla on säiliöt jätteiden säilytystä varten, joillakin taas ei. Silloin kun alus on paikallaan, on aina viisasta olla käyttämättä vessaa.

Liikkuminen aluksella

Monet sukeltajat, erityisesti kokeneemmat henkilöt, elävät eräänlaisessa symbioosissa varusteidensa kanssa. Heillä on taipumusta unohtaa, että heillä on ne yllään. On hyvä kuitenkin muistaa, että kun liikkuva sukelluspullo osuu ihmiseen, se todella tuntuu. Tarkista, mihin istut sukelluspullo selässäsi, äläkä käännähdä nopeasti tai nojaa eteenpäin pitkä alumiinisiiveke olkapäilläsi. Kun laskeudut veteen, on hyvä kiirehtiä nopeasti pois tieltä. Noustessasi takaisin alukseen ei puolestaan ole kohteliasta pysähtyä tikkaille, jos joku toinen on vielä tulossa ylös. Kun alus liikkuu, ei ole koskaan hyvä idea kuljeskella ympäriinsä juomien kanssa, erityisesti kuumien juomien.

Kokeneet sukeltajat ovat varmasti sitä mieltä, että nämä ohjeet ovat itsestään selviä. Heillä on varmasti jotakin lisättävääkin näihin vinkkeihin, ja kaikki uudet ehdotukset ovatkin tervetulleita. Tarkoituksena on auttaa vähemmän kokeneita sukeltajia lisäämään suhteellista tyytyväisyyttään sukellusaluksella oleskeltaessa.

Paras neuvo tulee kuitenkin viimeisenä. Kuuluisan Linnunradan käsikirja liftareille -kirjan kirjoittaja ja innokas sukeltaja Douglas Adams kirjoitti aikoinaan: "Älä unohda pyyhettäsi."